

Een referendum organiseren ja of nee?

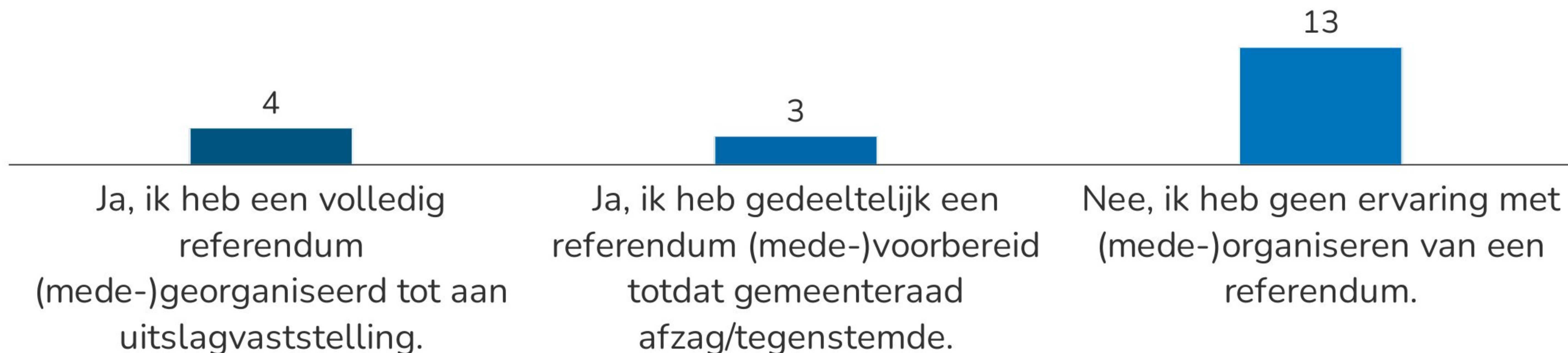
Daar moet ik even over nadenken.

16 en 17 april 2025
NVVB Jaarcongres

We maken tijdens deze workshop gebruik van AHASlides, scan de QR code hiernaast

Heb je ervaring met organiseren van een lokaal referendum?

Spoorboekje

- Kennismaking; Wie zijn wij? Wie zijn jullie?
- Organiseren raadgevend referendum
- Vragen van jullie
- Correctief bindend referendum
- Gesprek over verwachtingen, vragen of zorgen
- Zijn er nog laatste vragen?

Even voorstellen

Marion Verbeek

Adviseur lokale democratie

VNG

Bonne Wesseling

cie Verkiezingen

NVVB

Tijn Tempel - Dekens

cie Verkiezingen

NVVB

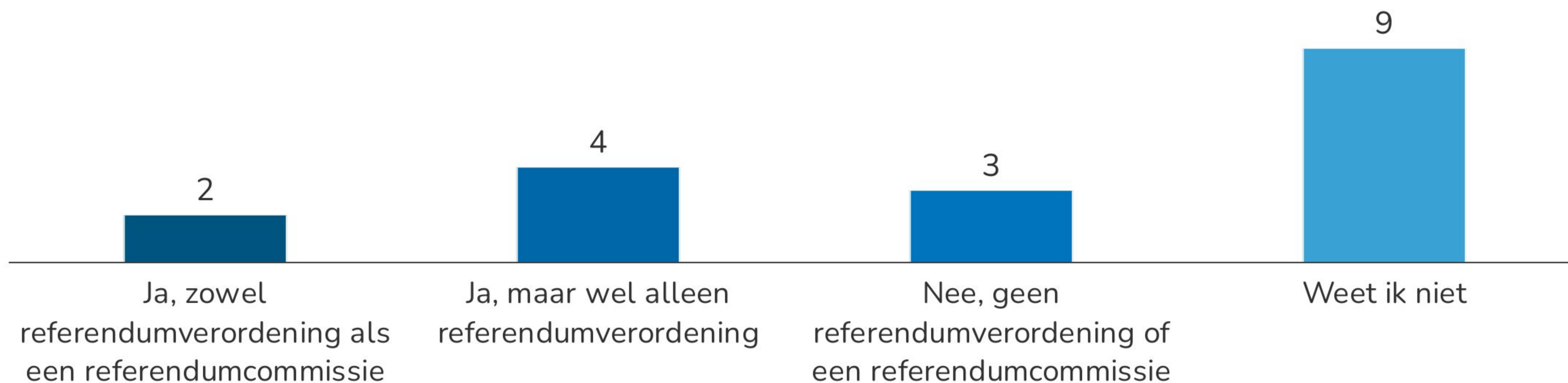
Iris Smits

cie Verkiezingen

NVVB

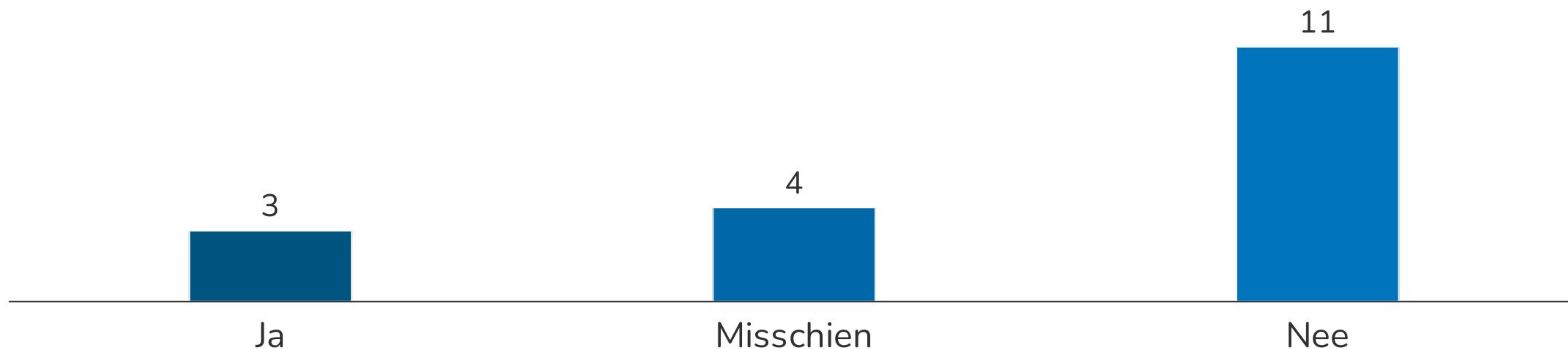

Heeft jouw gemeente een referendumverordening of referendumcommissie?

Denk je dat je klaar bent voor het organiseren van een referendum?

Als je nee of misschien hebt geantwoord op de vorige vraag. Waarom denk je niet klaar te zijn?

Tijdgebrek

Vernieuwing van referendumverordening
ligt nog bij de griffie

Nog geen verordening.

Nog niet eerder mee bezig geweest

Gemeente heeft alleen verouderde
verordening waar heleboel niet in is
geregeld

Geen verordening

Tijdslijn lokale referenda (raadgevend)

Aanvullende informatie tijdlijn lokale referenda (raadplegend / raadgevend)

Werkzaamheden Team Verkiezingen

- Controleren kiesgerechtigdheid inleidend verzoek en definitief verzoek.
- Kiesgerechtigdheid conform raadsverkiezingen (soms vanaf 16 jaar).
- Drie verschillende momenten controle voor kiesgerechtigdheid.
- Proces-verbaal opstellen : aantal geldige ondersteuning en aantal ongeldige ondersteuning (geen inwoner, te jong, meer dan 1 keer getekend).
- Overleg over datum (advies referendumcommissie).
- Organisatie van de stemming en uitslagvaststelling.
- Aantal stembureaus min of meer gelijk aan een gemeenteraadsverkiezing.
- Model voor stempas (sluit aan landelijk model Kieswet)
- Model ontwerpen stembiljet (advies referendumcommissie).

Vragen van jullie

Top vragen

Er zijn geen onbeantwoorde vragen.

Vastgezet

Nieuwste

Oudste

Beantwoord

Tijdlijn lokale referenda (correctief bindend)

Aanvullende informatie tijdlijn lokale referenda (correctief bindend)

Grondwetswijziging

- Ligt op dit moment voor tweede lezing bij Eerste Kamer
- Gaat over centrale overheid
- Decentrale overheden krijgen de bevoegdheid om bindende referenda mogelijk te maken (te regelen bij verordening)

Uitvoeringswet

- Mogelijkheid om inbreng te leveren bij op te stellen uitvoeringswet (*tijdens gesprek hierna*)

Referendumcommissie

- Nog niet duidelijk of deze bij correctief bindend referendum wordt aangesteld
- Nog niet duidelijk wie verantwoordelijkheid gaat dragen voor eventuele subsidieverstrekking, bewaken neutraliteit van informatievoorziening

Aanvullende informatie tijdlijn lokale referenda (correctief bindend)

Uitkomstdrempel

- Uitkomstdrempel ipv opkomstdrempel: Uitslag is geldig bij een vooraf bepaald aantal tegenstemmers
- Hoogte uitkomstdrempel wordt vastgelegd in de uitvoeringswet, voor centrale en decentrale overheden. Deze wet moet met tweederde meerderheid worden aangenomen. Dit geldt ook voor het aantal benodigde ondersteuningsverklaringen
- Representatief en haalbaar deel van dat deel van de bevolking dat gerechtigd is deel te nemen aan het referendum
- Bij behalen uitkomstdrempel wordt de wet / het voorstel van rechtswege verworpen

Aanvullende informatie tijdlijn lokale referenda (correctief bindend)

Frequentie

- In grondwetsvoorstel staat niets opgenomen over de frequentie van referenda, minimale periode tussen referenda en verkiezingen of samengaan met andere verkiezingen.
- Uitgangspunt is uitvoerbaarheid

Kansen bij combineren referenda en verkiezingen:

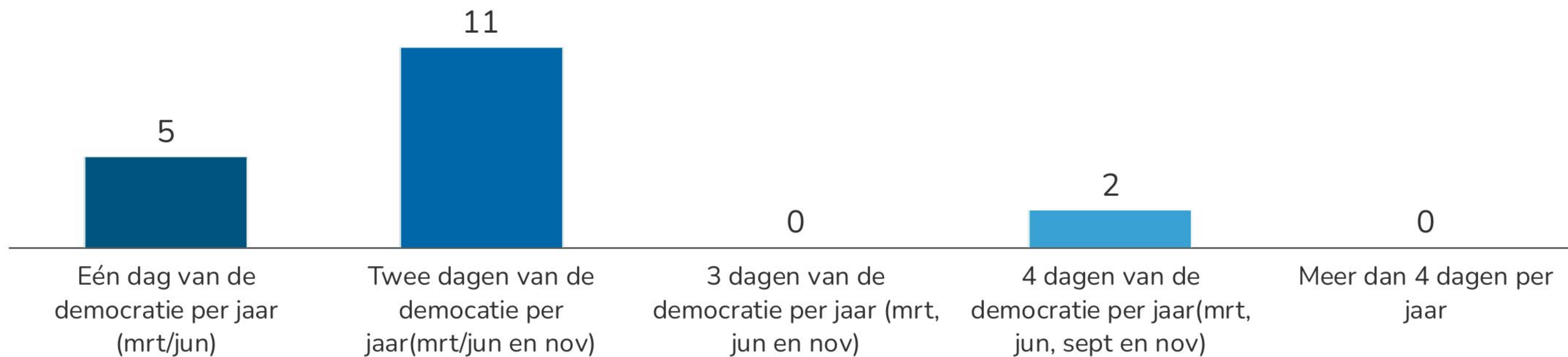
- efficiëntie, kostenbesparing en mogelijk hogere opkomst

Risico's bij combineren referenda en verkiezingen:

- uitvoerbaarheid, maatschappelijke wens om snelle uitslag van referenda en onaanvaardbaar lang uitstellen van besluiten over de wetten

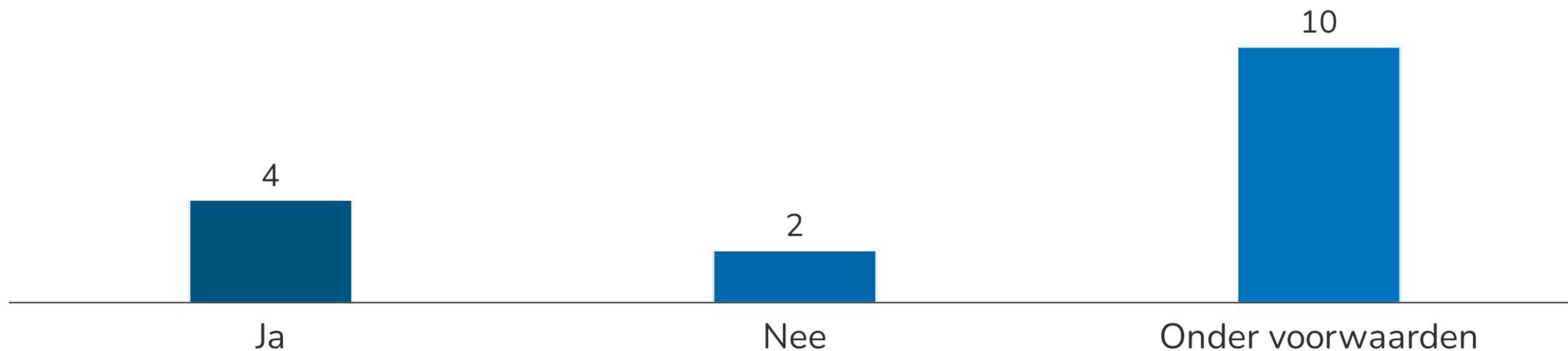

Wat is een acceptabele frequentie van verkiezingen en referenda?

Kunnen referenda gecombineerd worden met reguliere verkiezingen?

Welke kansen en/of risico's zie je bij uitvoering van correctief bindend referendum?

1 Voorlegging Er zijn nog geen ideeën.

2 Stemmen (0)

3 Resultaat

Wat moet er georganiseerd zijn vóór invoering van correctief bindend referendum?

1 Voorlegging

2 Stemmen (0)

3 Resultaat

1

Modellen vastgelegd

👍 0

1

Vaste data en bijbehorende ondersteuning vanuit Kiesraad

👍 0

1

Modellen
Landelijk systeem uitslag

👍 0

1

Vast team, sjablonen, modellen, overkoepelend met alle gemeentes (centraliseren)

👍 0

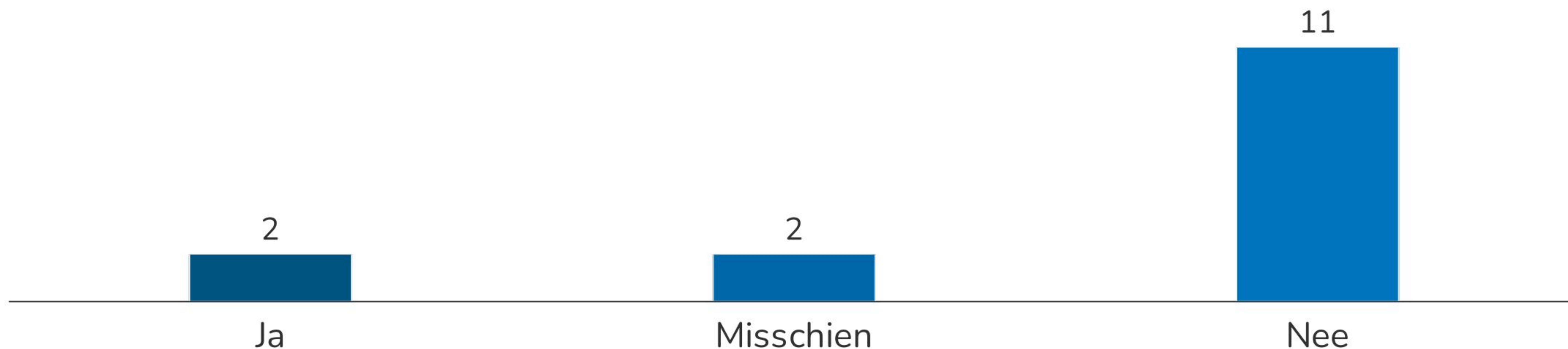
1

Uitvoeringswet met modellen van toepassing verklaren op alle landelijke en lokale referenda!

👍 0

Denk je dat je klaar bent voor het organiseren van een referendum?

Zijn er nog laatste vragen?

Top vragen

Er zijn geen onbeantwoorde vragen.

Vastgezet

Nieuwste

Oudste

Beantwoord

Waar vind ik meer informatie?

- <https://vng.nl/brieven/nieuwe-vng-model-referendumverordening>
- <https://www.denederlandsegrondwet.nl/id/vh8lnhrsk1yn/referendum>
- <https://www.denhaag.nl/nl/beleid-en-regelgeving/het-haags-referendum/>
- <https://www.amersfoort.nl/referendum-aanvragen>
- https://www.lokalepolitiekepartijen.nl/wp-content/uploads/2022/01/Handreiking-lokale-referenda_0.pdf